

24. Про направлення депутатського запиту народного депутата України Гриневецького С. Р. Президенту України : Постанова Верховної Ради України від 23 вересня 2011 року № 3798-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/3798-17>.

25. Рішення Конституційного Суду України у справі про статус народного депутата України від 10 травня 2000 року № 8-рп [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/v008p710-00>.

26. Рішення Конституційного Суду України про направлення запиту до Президента України) від 14 жовтня 2003 року № 16-рп [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-03>.

27. Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України для вивчення питань аналізу стану додержання Конституції та законів України в нормотворчій та правозастосовчій діяльності державних органів, посадових осіб, інших суб'єктів владних повноважень : Постанова Верховної Ради України від 12 січня 2007 року № 601-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/601-16>.

28. Про попередній звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України для вивчення питань аналізу стану додержання Конституції та законів України у нормотворчій та правозастосовчій діяльності державних органів, посадових осіб, інших суб'єктів владних повноважень : Постанова Верховної Ради України від 19 червня 2007 року № 1196-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1196-v>.

29. Legislative Drafting for Democratic Social Change / Manual for Drafters. Editor by Ann Seidman, Robert B. Seidman and Nalin Abeyesekere. – Kluwer law international, London the Hague Boston. – 2006. – P. 151, 351–352.

** Берназюк Ян Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії, теорії та конституційного права, заслужений юрист України, Радник Голови Верховної Ради України.*

УДК 342.727

Максим Войналович *

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВА НА ОБ'ЄДНАННЯ У ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

У статті розглядаються основні конституційні аспекти регулювання права на об'єднання. Досліджуються зміст, гарантії реалізації права на об'єднання. Особливу увагу приділяється принципам організації і функціонування громадських об'єднань. Розглядаються обмеження права на свободу об'єднання.

Ключові слова: право на об'єднання, громадські організації, конституційно-правове регулювання, гарантії реалізації права на об'єднання, міжнародні документи.

Войналович М. В. Конституционно-правовое закрепление права на объединение в общественные организации.

В статье рассматриваются основные конституционные аспекты регулирования права на объединение. Анализируется содержание, гарантии реализации права на объединение. Отдельное внимание уделяется принципам организации и функционирования общественных объединений. Рассматриваются ограничения права на свободу объединения.

Ключевые слова: право на объединение, общественные организации, конституционно-правовое регулирование, гарантии реализации права на объединение, международные документы.

Voynalovych M. V. The Constitutional and Legal Establishment of the Right to Unite in Public Organizations .

The main aspects of the right to association regulation are examined in the article. The content, guarantees of the right to association realization have been analyzed. Particular attention was paid to the principles of organization and functioning of public associations. Restrictions to the freedom of association are considered.

Keywords: right to unite, public organization, constitutional and legal regulation, guarantees of the right to unite realization, international documents.

Питання розвитку права на об'єднання у світовій юридичній думці, позитивного його закріплення на законодавчому рівні держав та практична реалізація у суспільному житті є надзвичайно актуальними. Це обумовлюється тим, що дане право займає важливе місце у системі прав людини і громадянина, оскільки його реалізація забезпечує функціонування таких визначальних інститутів громадянського суспільства, як громадські організації, політичні партії тощо.

Тематикою права на об'єднання у громадські організації займалися і займаються вітчизняні та зарубіжні науковці. Дане право є предметом вивчення багатьох юридичних дисциплін: конституційного права, цивільного права, адміністративного права, міжнародного права тощо. Важливим є те, що саме на конституційно-правовому рівні відбувається законодавче (позитивно-правове) закріплення права на свободу об'єднання, у тому числі об'єднання у громадські організації. Безумовно, що з'ясування конституційно-правових основ як самого права на об'єднання, так і, власне, організації та діяльності громадських організацій вимагає детального аналізу конституційних положень, що стосуються даних питань. Важливо відмітити, що розвиток таких конституційних положень знаходить своє відображення у відповідних законодавчих актах.

У нашій державі питання права на об'єднання у громадські організації регулюється нормами Конституції України [1], Закону України «Про громадські об'єднання» [2] та інших нормативно-правових актів.

Як відомо, Конституція України є актом вищої юридичної сили. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на її основі і мають відповідати їй (частина перша статті 8 Основного Закону). Конституція України є основою для інших джерел права, визначає процес державотворення та регулює усі найважливіші сфери суспільного життя.

Громадські організації створюються з метою забезпечення прав і законних інтересів їх учасників. Важливими гарантіями реалізації права на об'єднання усіма громадянами України є положення статті 21 Конституції України, якою встановлено, що всі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Згідно з частиною другою та третьою статті 22 конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу прав і свобод людини і громадянина. Ці положення Основного Закону мають абсолютний характер, тобто відносяться до усієї системи прав і свобод людини і громадянина.

Конституційний Суд України у Рішенні від 22.09.2005 р. № 5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками) зазначив, що скасування конституційних прав і свобод – це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація. Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. Обсяг прав людини – це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідними і загальними. При цьому єдиний орган конституційної юрисдикції зазначив, що загальновизначним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена [3].

У свою чергу, у Рішенні від 22.05.2008 р. № 10-рп/2008 (справа щодо предмета та змісту закону про Державний бюджет України) Конституційний Суд зазначив, що держава відповідальна перед людиною за свою законодавчу діяльність, зобов'язана утверджувати та забезпечувати права і свободи людини і громадянина. При цьому недопущення скасування конституційних прав і свобод людини і громадянина чи звуження їх змісту та обсягу при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів є однією з конституційних гарантій [4].

Також до важливих конституційних основ, які забезпечують безперешкодну реалізацію права на об'єднання належить те, що правовий порядок і правові відносини в Україні ґрунтуються на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством; органи державної влади та органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Вважаємо, слід погодитись із позицією, що існування громадських об'єднань і, як першооснова цього, право громадян на об'єднання є однією із характерних рис конституційного ладу будь-якої демократичної держави [5, с. 68].

Згідно із частиною другою статті 3 Основного Закону України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною

за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Безпосередньо право на об'єднання у громадські організації закріплено у частині першій статті 36 Конституції України, яка передбачає, що громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Частина четверта згаданої статті встановлює, що ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій. У теорії права зміст даної норми іменується «негативною свободою», що включає також право виходу з відповідних об'єднань громадян. Важливою гарантією захисту розглядуваного права є положення частини п'ятої статті 36, за якою усі об'єднання громадян рівні перед законом.

Отже, як вбачається, право на об'єднання у громадські організації полягає у можливості реалізації спільних економічних, соціальних, культурних, творчих та інших інтересів суб'єктів права. Як відзначає С. Шевчук, свобода об'єднань містить одну особливість: будучи свободою індивідуальною, вона, водночас, стосується об'єднання, тобто колективу або групи осіб, що формується для спільного досягнення певних цілей або реалізації інтересів чи задоволенні потреб, спільних для його членів [6, с. 585].

В аспекті дослідження права на об'єднання у громадські організації основним питанням залишається з'ясування його змісту, тобто тих можливостей, якими наділяються суб'єкти реалізації даного права. У конституційно-правовій науці до змісту права на свободу об'єднання включають такі можливості:

- 1) створювати різноманітні об'єднання громадян;
- 2) вступати до будь-якого об'єднання громадян;
- 3) брати участь у їх діяльності;
- 3) утримуватися від вступу до об'єднань громадян;
- 4) вільно виходити в будь-який час з об'єднання громадян [7, с. 19].

Таким чином, проаналізувавши основні конституційні засади права на об'єднання у громадські організації, слід вдатися до дослідження, власне, законодавчого його регулювання.

Необхідно відзначити, що з часу проголошення незалежності Української держави відносини щодо створення, діяльності та припинення громадських організацій регулювались Законом України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 року. Безумовно, що двадцятилітня дія цього Закону виявила як позитивні, так і негативні його моменти. А сам розвиток суспільного життя вимагав подальшого вдосконалення правового регулювання суспільних відносин щодо створення та функціонування громадських організацій.

Таким чином, 1 січня 2013 року набув чинності новий Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року, який на якісно новому рівні визначає правові та організаційні засади реалізації права на свободу об'єднання, гарантованого Конституцією України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, порядок утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських об'єднань.

Стаття 1 згаданого Закону містить визначення громадського об'єднання, як добровільного об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Дане положення цілком узгоджується із конституційними приписами.

Спільною метою створення і діяльності різноманітних громадських організацій є забезпечення інтересів їх членів (учасників). Відповідно до статті 2 Закону «Про громадські об'єднання» організаційно-правовими формами громадських об'єднань в Україні є громадська організація і громадська спілка. Громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Громадська спілка – громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи.

Дія Закону України «Про громадські об'єднання» поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських об'єднань в Україні. У свою чергу, дія Закону не поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення: політичних партій; релігійних організацій; непідприємницьких товариств, що

утворюються актами органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування; асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань; саморегульвних організацій, організацій, які здійснюють професійне самоврядування; непідприємницьких товариств (які не є громадськими об'єднаннями), утворених на підставі інших законів. Особливості регулювання суспільних відносин у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення окремих видів громадських об'єднань можуть визначатися іншими законами. Останнє положення є важливим в тому аспекті, що доволі важко врегулювати в одному нормативно-правовому акті усі прояви права на об'єднання та функціонування громадських організацій.

Згідно з статтею 6 розгляданого Закону громадські об'єднання мають право реалізовувати свою мету (цілі) шляхом укладення між собою на добровільних засадах угод про співробітництво та/або взаємодопомогу, утворення громадських спілок, а також в інший спосіб, не заборонений законом.

Функціями громадських організацій, на думку О.М. Ващук, є основні напрями та види їх діяльності, що характеризують суть та соціальне призначення організації, визначені її статутними задачами і цілями, та мають недержавну природу [7, с. 10]. Із такою позицією варто погодитись.

Стаття 3 Закону «Про громадські об'єднання» передбачає, що громадські об'єднання утворюються і діють на принципах:

- добровільності;
- самоврядності;
- вільного вибору території діяльності;
- рівності перед законом;
- відсутності майнового інтересу їх членів (учасників);
- прозорості, відкритості та публічності.

У порівнянні з попереднім Законом України новими є принципи вільного вибору території діяльності та відсутності майнового інтересу їх членів (учасників), а принцип гласності розширено сформульовано як принцип прозорості, відкритості та публічності, що більшою мірою розкриває характер діяльності громадських організацій.

Нами вище розглядалися окремі конституційні гарантії реалізації права на об'єднання. У свою чергу стаття 5 Закону передбачає такі гарантії права на свободу об'єднання:

ніхто не може бути примушений до вступу у будь-яке громадське об'єднання. Належність чи неналежність до громадського об'єднання не може бути підставою для обмеження прав і свобод особи або для надання їй органами державної влади, іншими державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування будь-яких пільг і переваг;

кожна особа має право добровільно у будь-який час у порядку, встановленому статутом, припинити членство (участь) у громадському об'єднанні;

вимога про зазначення відомостей щодо членства (участі) особи у громадському об'єднанні, якщо така вимога не пов'язана з реалізацією особою своїх прав як особи, яка має право представляти громадське об'єднання, або члена (учасника) громадського об'єднання, не допускається, крім випадків, визначених законом.

Також слід відмітити, що право на об'єднання у громадській організації забезпечується внутрішньодержавними та міжнародно-правовими гарантіями. Основним засобом (гарантією) його захисту є суд, оскільки відповідно до статті 55 Конституції права і свободи людини і громадянина захищаються саме у судовому порядку. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Питання утворення та реєстрації громадських об'єднань регулюється нормами Розділу II Закону «Про громадські об'єднання». Зокрема, статтею 7 передбачено, що засновниками громадської організації можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які досягли 18 років, а молодіжної та дитячої громадської організації – 14 років. Засновниками громадської спілки можуть бути юридичні особи приватного права, у тому числі громадські об'єднання зі статусом юридичної особи. Засновниками громадської спілки не можуть бути політичні партії, а також юридичні особи, щодо яких прийнято рішення щодо їх припинення або які перебувають у процесі припинення. Кількість засновників громадського об'єднання не може бути меншою, ніж дві особи. Таким чином, як вбачається, Закон досить чітко визначає суб'єктів права на заснування громадських організацій.

Важливим є нормативне закріплення питання щодо найменування громадських об'єднань. Відповідно до статті 10 Закону найменування громадського об'єднання визначається рішенням установчих зборів під час його утворення. Найменування громадського об'єднання складається з двох частин – загальної та власної назв. У загальній назві зазначається організаційно-правова форма громадського об'єднання («громадська організація», «громадська спілка»). Найменування громадського об'єднання викладається державною мовою. Громадське об'єднання може також викласти свою власну назву, поряд з державною мовою, іноземною мовою або мовою національної меншини. Власна назва громадського об'єднання не повинна бути тотожною власним назвам інших зареєстрованих громадських об'єднань або громадських об'єднань, повідомлення яких прийнято в установленому Законом порядку.

Безумовно, що основні можливості у процесі функціонування громадських організацій проявляються у законодавчо закріплених їх правах. Права громадських об'єднань визначені у статті 21 Закону. До них відносяться такі права:

вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі);

звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами;

одержувати у порядку, визначеному законом, публічну інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації;

брати участь у порядку, визначеному законодавством, у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного і суспільного життя;

проводити мирні зібрання;

здійснювати інші права, не заборонені законом.

Як і будь-який процес, функціонування громадських об'єднань на певному етапі може завершитись. Закон передбачає два способи припинення діяльності громадських об'єднань: добровільне припинення і припинення за рішенням суду.

Таким чином, у порівнянні з попереднім Законом «Про об'єднання громадян», основними новаціями, передбаченими новим Законом України «Про громадські об'єднання» є:

поняття громадської спілки, що включає юридичних осіб приватного права;

нові принципи діяльності громадських об'єднань;

можливість громадського об'єднання здійснювати діяльність із статусом юридичної особи або без такого статусу.

Легалізацію і реєстрацію громадських організацій в Україні здійснює Державна реєстраційна служба України, що діє згідно з Положенням про Державну реєстраційну службу України, затвердженим Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 401 [8]. Державна реєстраційна служба України проводить правову експертизу установчих/статутних документів, перевірку відомостей, що містяться в документах, поданих на реєстрацію (легалізацію) та готує правові висновки і накази.

Принагідно зазначимо, що за даними Державної реєстраційної служби України станом на 18.03.2013 р. в Україні налічувалось 3599 зареєстрованих громадських організацій [9].

Право на об'єднання не є абсолютним правом і може підлягати законодавчим обмеженням. Відповідно до статті 4 Закону «Про громадські об'єднання» утворення і діяльність громадських об'єднань, мета (цілі) або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняються. Дане законодавче положення повністю повторює припис частини першої статті 37 Конституції України. Безумовно, позитивним моментом є цілкова відповідність законодавчих норм конституційним.

Також за статтею 4 Закону громадські об'єднання не можуть мати воєнізованих формувань. Інші обмеження права на свободу об'єднання, у тому числі на утворення і діяльність громадських об'єднань, можуть бути встановлені виключно законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Громадським об'єднанням не можуть надаватися владні повноваження, крім випадків, передбачених законом. Разом з тим, варто відмітити, що Основний Закон України, визначаючи

обмеження щодо утворення і діяльності громадських організацій, не містить вказівок проте, що окреслені ним обмеження права на свободу об'єднання не мають виключного характеру, на відміну від Закону «Про громадські об'єднання». На нашу думку, таке законодавче положення має бути узгоджено із Конституцією.

Необхідно зазначити, що право на об'єднання у громадські організації закріплено на міжнародно-правовому рівні під назвою «право на свободу союзів і асоціацій». Серед джерел міжнародно-правового регулювання та захисту права на об'єднання є:

Загальна декларація прав людини, що проголошує право кожної людини на свободу мирних зборів і асоціацій (ст. 20) [10];

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (ст. 22) [11];

Конвенції Міжнародної організації праці (про свободу асоціацій і захист права на організацію 1948 року; про застосування принципів права на організацію і укладення колективних договорів 1949 року; про свободу асоціації та захист права на організацію 1950 року [12];

Європейська соціальна хартія 1996 року (переглянута) [13];

Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод 1950 року (ст. 11) [14].

Аналіз наведених міжнародних документів засвідчив, що право на свободу об'єднання у громадські організації, передбачене Конституцією України та Законом України «Про громадські об'єднання» узгоджується з їх приписами.

Отже, першоосновою створення та діяльності громадських організацій в Україні є право на свободу об'єднання як одне з фундаментальних прав людини і громадянина. Поняття свободи об'єднань безпосередньо пов'язане з конституційним принципом рівності громадських організацій перед законом.

Теорія і практика функціонування громадських організацій є важливим елементом процесу становлення громадянського суспільства. Від ефективності реалізації правового регулювання діяльності об'єднань громадян та захисту їх прав залежить розвиток України як демократичної і правової держави, побудови у ній громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X „Перехідні положення” Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) від 22.09.2005 р. № 5–рп/2005 // Урядовий кур'єр. – 2005. – 05 жовт.

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 65 розділу I, пунктів 61, 62, 63, 66 розділу II, пункту 3 розділу III Закону України „Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України” і 101 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 67 розділу I, пунктів 1–4, 6–22, 24–100 розділу II Закону України „Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України” (справа щодо предмета та змісту закону про Державний бюджет України) від 22.05.2008 р. № 10–рп/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 38. – Ст. 1272.

5. Авакьян С. А. Политический плюрализм и общественные объединения в Российской Федерации: конституционно–правовые основы / С. А. Авакьян. – М. : Рос. Юрид. изд. дом, 1996. – 359 с.

6. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – К. : Реферат, 2006. – 848 с.

7. Ващук О.М. Конституційно-правовий статус громадських організацій України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Ващук Оксана Миколаївна. – К., 2004. – 207 с.

8. Про затвердження Положення про Державну реєстраційну службу України: Указ Президента України від 6.04.2011 р. № 401 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – Ст. 56.

9. Офіційний сайт Державної реєстраційної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drso.gov.ua/show/2419>.

10. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

12. Конвенції Міжнародної організації праці (англ.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12000:0::NO::>

13. Європейська соціальна хартія 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062.

14. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод від 4 листопада 1950 року та протоколи до неї. Український переклад. // Секретаріат Європейського Суду з прав людини. – 54 с.

* **Войналович Максим Вікторович** – здобувач Інституту законодавства Верховної Ради України.

УДК 342.41:342.72(477)

Марія Кравчук *

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

У статті досліджуються конституційно-правові аспекти захисту персональних даних в мережі Інтернет у реаліях сучасного українського законодавства; аналізуються положення Конституції України та інших законодавчих актів стосовно захисту персональних даних; розглядаються міжнародні документи у сфері захисту персональних даних у мережі Інтернет та приділяється окрема увага питанню відповідності чинного законодавства України у цій сфері міжнародним стандартам.

Ключові слова: персональні дані, особиста інформація, база персональних даних, індивідуальна інформація.

Кравчук М. Н. Конституционно-правовые аспекты защиты персональных данных в сети Интернет.

В статье исследуются конституционно-правовые аспекты защиты персональных данных в сети Интернет в реалиях современного украинского законодательства; анализируются положения Конституции Украины и других законодательных актов по защите персональных данных; рассматриваются международные документы в сфере защиты персональных данных в сети Интернет и уделяется особое внимание соответствию действующего законодательства Украины в этой сфере международным стандартам.

Ключевые слова: персональные данные, личная информация, база персональных данных, индивидуальная информация.

Kravchuk M. M. Constitutional and Legal Aspects of Personal Data Protection in the Internet.

The article deals with the constitutional and legal aspects of the protection of personal data in the Internet withing the realities of the Ukrainian legislation in force; analyzes the provisions of the Constitution of Ukraine and that of the other laws on the protection of personal data; studies international documents in the field of personal data protection in the Internet and pays special attention to the compliance of Ukrainian legislation in force in the sphere of international standards to the relevant international standards.

Keywords: personal data, personal information, personal database, individual information.

Основним методом вирішення проблеми захисту персональних даних, звичайно стає юридичне обґрунтування основних прав громадян в цій сфері. Проводячи детальний аналіз Конституції України з питання захисту особистої інформації громадян, стає можливим виведення цілого ряду основних положень.